

Till kulturministern

Sverige har en stolt tradition av hög läskunnighet – men de senaste tio åren finns det många tecken som visar att utvecklingen går åt fel håll.

I undersökningen *Ungar & medier 2021* konstaterar Statens medieråd att år 2012 läste 23 procent av 17–18-åringarna dagligen. År 2020 hade den siffran sjunkit till åtta procent. Även för andra ålderskategorier har läsningen sjunkit väsentligt sedan 2012. 55 procent av 17–18-åringarna anser att de ägnar för lite tid åt böcker/tidningar. I Förläggareförningens rapport *Läsandets årsringar* konstateras sammanfattningsvis att: "Svenska elever visar ett påfallande mindre intresse för frivillig läsning än elever i andra länder. Andelen föräldrar som ägnar sig åt läsaktiviteter med barnen är även lägre i Sverige än i andra länder. Föräldrars högläsning för sina barn har också minskat under de senaste decennierna, och män högläser i mindre utsträckning än kvinnor."

Läskunnighet är en grundläggande färdighet och helt nödvändigt för att klara sig i vardagen. God läsförmåga behövs för att kunna delta i samhället, utbilda sig och utvecklas som människa. Genom språket, läsningen och litteraturen förstår vi oss själva och andra, och kan bli jämlika.

Den enskilt viktigaste åtgärden för att stärka det läsförämjande arbetet just nu är att se till att Sveriges samtliga elever har tillgång till ett riktigt skolbibliotek med en fackutbildad bibliotekarie. Idag saknar mer än hälften av eleverna detta. Biblioteken ska vara utrustade med ett brett sortiment böcker som kan väcka läslust hos alla barn. Dessutom måste ordentligt med tid avsättas i skolan för läsning och samtal om det lästa.

Skolbibliotekarier är också experter på medie- och informationskunnighet, vilket betyder att förstå mediernas roll i samhället samt kunna finna, analysera och kritiskt värdera information. Skolbiblioteket ger eleverna och lärarna på skolan en ingång till och hjälp med att söka och sovra i den informationsdjungel som vårt samhälle består av.

Forskningen visar också att en fackutbildad skolbibliotekarie gynnar elevers lärande och ökar måluppfyllelsen.

Bemannade skolbibliotek skulle alltså främja barn och ungas läsning, deras källkritiska förmåga och deras kunskapsinhämtning. Sedan över ett år finns ett färdigutrett, konkret och väl förmulerat förslag om hur dagens brister ska åtgärdas. Vi uppmanar kulturministern och hela regeringen att agera!

Karin Linder
Generalsekreterare Svensk biblioteksförning

Maria Andersson
Förbundsdirektör Sveriges Författarförbund

Jesper Monthán
Ordförande Svenska Förläggareförningen